

Classe des Sciences humaines
Klasse voor Menswetenschappen

18.II.2025

Vervloekte klei: multidisciplinair onderzoek naar Egyptische verwensingsbeeldjes uit Saqqara

door

Athena VAN DER PERRE¹

TREFWOORDEN. — Egyptologie; Execratiefigurines; Multispectrale beeldvorming; Portable XRF; Ongebakken klei.

SAMENVATTING. — Ruim honderd jaar geleden werd in Saqqara (Egypte) een grote groep beeldjes uit ongebakken klei ontdekt door de Britse Egyptologen C. M. Firth en B. G. Gunn. De collectie verwensingsbeeldjes uit het late Middenrijk bestond uit symbolische voorstellingen van vijanden, gemaakt uit ongebakken klei en beschreven met hiëratische verwensingsteksten. Ten tijde van hun ontdekking werd het belang van deze beeldjes niet volledig erkend, en na ettelijke jaren in een magazijn werd een deel ervan verkocht in de kunsthandel. Jean Capart, vader van de Belgische Egyptologie, besloot in 1938 de collectie aan te kopen voor de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis in Brussel. Kort na hun aankomst in Brussel werd een deel van de collectie reeds gepubliceerd, maar het merendeel kreeg echter weinig aandacht. Dit zou veranderen in 2014, wanneer deze beeldjes het onderwerp werden van een BELSPO-onderzoeksproject waarbij de focus lag op het ontwikkelen van een multispectrale beeldvormingsstrategie voor het documenteren van dit belangrijk erfgoed. Een decennium later gaat het onderzoek naar deze collectie nog steeds door. De focus ligt niet langer op het zuiver documenteren en inventariseren van de beeldjes, maar heeft zich uitgebreid naar zowel archeologisch, historisch als archeometrisch onderzoek. De belangrijkste resultaten worden uitgebreid besproken in deze lezing.

KEYWORDS. — Egyptology; Execration Figurines; Multispectral Imaging; Portable XRF; Unfired Clay.

SUMMARY. — *Cursed Clay: Multidisciplinary Research on Egyptian Execration Figurines from Saqqara.* — More than hundred years ago, a large group of unfired clay figurines was discovered in the Saqqara necropolis by the British Egyptologists C. M. Firth and B. G. Gunn. The collection of execration figurines from the late Middle Kingdom consisted of symbolic representations of enemies, made of unfired clay and inscribed with hieratic execration texts. At the time of their discovery, the importance of these figurines was not fully recognized, and after several years in a warehouse, a part of them were sold on the antiquities market. Jean Capart, the father of Belgian Egyptology, decided to purchase the collection for the Royal Museums of Art and History in Brussels in 1938. Shortly after their arrival in Brussels, a small part of the collection was published, but the majority received little attention. This would change in 2014, when these figurines became the subject of a BELSPO research project focusing on the development of a multispectral imaging system suitable for documenting this important heritage. A decade later, the study of this collection is still ongoing. The focus is no longer on purely documenting and cataloguing the figurines, but has expanded to include archaeological, historical and archaeometric research. The most important results will be discussed in detail in this lecture.

¹ Onderzoeksgroep Archeologie, KU Leuven.
Email : athena.vanderperre@kuleuven.be